A

2011 Code : **AMD**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No. **101297**

प्रश्नपुस्तिका

मराठी, इंग्रजी व सामान्य अध्ययन

वेळ : 2 (दोन) तास | **एकूण प्रश्न : 200** | **एकूण गुण : 200**

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे ↑   ↑ शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद** करावा.

(4) अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

1. 'झुंबड' या शब्दाला समानार्थी पर्यायी शब्द शोधा.
   (1) झोंबाझोंबी (2) झांज
   (3) गर्दी (4) यापैकी कोणताच नाही

2. आपले घर सोडून न जाणारा ________. या विधानासाठी शब्दसमूहातील शब्द ओळखा.
   (1) घरगडी (2) घरकाम्या
   (3) घरकोंबडा (4) घरावर राहणारा

3. जेवण झाल्यानंतर अन्न पचण्यासाठी काही अंतरापर्यंत पायी चालणे, याला ________ असे म्हणतात.
   (1) सात पावली (2) पाच पावली
   (3) शत पावली (4) हलका व्यायाम

4. 'सूर्य' या अर्थी पुढील शब्द वापरत नाही
   (1) रवि (2) आदित्य (3) भानु (4) सुधांशु

5. पुढील वाक्यातील शुद्ध शब्द निवडा.
   (1) साहानुभूती (2) सहानूभूती
   (3) सहानुभूती (4) सहानुभूति

6. खालील शुद्ध स्वरूपात लिहिलेला शब्द ओळखा.
   (1) देहान्त: प्रायश्चित्त (2) देहांत – प्रायश्चीत्त
   (3) देहान्तप्रायश्चित्त (4) देहान्तप्राय:श्चित्त

7. हे शब्दाला जोडून येतात म्हणून त्यांना ________ असे म्हणतात.
   (1) उभयान्वयी (2) केवलप्रयोगी
   (3) शब्दयोगी (4) क्रियाविशेषण

8. 'तो अभ्यास करत असेल'. या वाक्यातील काळ ओळखा.
   (1) अपूर्ण भविष्यकाळ (2) पूर्ण भविष्यकाळ
   (3) साधा भविष्यकाळ (4) यापैकी कोणताच पर्याय नाही

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

9. "मुलांनो शांत रहा" हे वाक्य ________ प्रकारचे आहे.
(1) विधानार्थी (2) प्रश्नार्थी
(3) आज्ञार्थी (4) उद्गारार्थी

10. खालील उदाहरणातून केवल वाक्य ओळखा.
(1) हे शिल्प फार प्राचीन असून त्यातील कलासुद्धा सुंदर आहे.
(2) हे शिल्प फार प्राचीन आहे. त्यातील कला सुद्धा सुंदर आहे.
(3) हे शिल्प फार प्राचीन आहे. शिवाय मुख्य म्हणजे त्यातील कला सुद्धा सुंदर आहे.
(4) वरीलपैकी कोणतेच ग्राह्य नाही

11. 'मैदानावर मुले खेळू लागली' या अधोरेखित शब्दाचे क्रियापद कोणते ?
(1) अकर्मक क्रियापद
(2) संयुक्त क्रियापद
(3) शक्य क्रियापद
(4) यापैकी कोणताच पर्याय ग्राह्य नाही

12. 'माझ्यामागे येऊ नकोस' – या वाक्यातील अधोरेखित शब्द कोणत्या प्रकारचे शब्दयोगी अव्यय आहे ?
(1) कालवाचक शब्दयोगी अव्यय (2) गतिवाचक शब्दयोगी अव्यय
(3) स्थलवाचक शब्दयोगी अव्यय (4) यापैकी कोणतेच लागू नाही

13. खालीलपैकी कोणते व्यंजन कंपित व्यंजन आहे ?
(1) स (2) श
(3) न (4) र

14. 'जर उद्या वेळ मिळाला तर मी तुला शिकवीन' हे उदाहरण ________ आहे.
(1) संयुक्त वाक्य (2) मिश्र वाक्य
(3) केवल वाक्य (4) यापैकी कोणताच पर्याय ग्राह्य नाही

15. 'चैन' हा शब्द कोणत्या भाषेतून मराठी भाषेत रूढ झाला ?
(1) मंगोलीयन (2) गुजराती (3) हिंदी (4) फारशी

16. 'निवडणुकीसाठी उभे राहणे' हा वाक्प्रचार कोणत्या भाषेतून मराठीत आला ?
(1) इंग्रजी (2) संस्कृत (3) फ्रेंच (4) तुर्की

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

17. पुढीलपैकी कोणता शब्द देशी नाही ?

(1) झाड (2) धोंडा

(3) आम्र (4) बोका

18. 'खुशामत' हा शब्द कोणत्या भाषेतून मराठीत रूढ झाला आहे ?

(1) अरबी (2) उर्दू

(3) हिंदी (4) फारशी

19. 'मधुचंद्र' हा शब्द कोणत्या भाषेतून मराठीत आला ?

(1) फ्रेंच (2) फारशी

(3) इंग्रजी (4) डच

20. 'अय्या' हा शब्द मराठी भाषेत पुढील भाषेतून आला.

(1) फारसी (2) हिन्दी

(3) तमिल (4) पोर्तुगीज

21. 'छे ! काय मेली कटकट ?' या वाक्याच्या अर्थावरून, हे वाक्य कोणत्या प्रकाराचे आहे ?

(1) प्रश्नार्थक (2) उद्गारवाचक

(3) नकारार्थी (4) आज्ञार्थी

22. भावे प्रयोगाचे उदाहरण ओळखा.

(1) तो मुलगा पेरू खातो (2) मी कामावरून आताच आले

(3) सिंहाकडून गाय मारली गेली (4) आईने मुलीस समजावले

23. प्रयोग ओळखा.

'तो बैल बांधतो' हे या प्रयोगातील वाक्य होय.

(1) कर्तरी प्रयोग (2) भावे प्रयोग

(3) कर्मणी प्रयोग (4) संकीर्ण प्रयोग

24. 'शिपाया कडून चोर धरला गेला' हे या प्रयोगातील वाक्य होय.

(1) भावे (2) कर्मकर्तृरी

(3) कर्तृकर्तृरी (4) कर्मणी

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

25. आई वडिलांनी मुलांना मायेने वाढवावे हे ____________ या प्रयोगातील वाक्य आहे.
(1) कर्मणी
(2) कर्तरी
(3) संकरित
(4) भावे

26. "मधुरा गोड गाणे गाते" या वाक्यातील अधोरेखित शब्दातील विभक्ती ओळखा.
(1) द्वितीया विभक्ती
(2) प्रथमा विभक्ती
(3) तृतीया विभक्ती
(4) चतुर्थी विभक्ती

27. शब्द कसा बनतो म्हणजेच सिद्ध होतो याला ____________ असे म्हणतात.
(1) शब्दरचना
(2) धातू
(3) शब्दसिद्धी
(4) शब्दशक्ती

28. खालीलपैकी कोणती संधी स्वरसंधी आहे ?
(1) मन्वंतर
(2) सूर्यास्त
(3) उमेश
(4) मतैक्य

29. 'राजवाडा' हा कोणता समास आहे ?
(1) द्वंद्व समास
(2) अव्ययीभाव समास
(3) बहुव्रीही समास
(4) तत्पुरुष समास

30. मराठी मूळाक्षरात ____________ हे व्यंजन स्वतंत्र आहे.
(1) य
(2) र
(3) ल
(4) ळ

31. 'य' आणि 'व' हे ____________ आहेत.
(1) स्वरादी
(2) व्यंजन
(3) अनुनासिक
(4) अर्धस्वर

32. व्यंजन कशाला म्हणतात ? खालीलपैकी अचूक पर्याय लिहा.
(1) स्वर नाहीत ते
(2) ज्यांचा उच्चार करताना अडथळा येत नाही
(3) जे सकंप असतात
(4) ज्यांचा उच्चार करताना अडथळा येतो

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

33. चार वेद, अठरा पुराणे, सहस्त्र किरणे यातील चार, अठरा, सहस्त्र ह्या विशेषणांना __________ म्हणतात.

(1) गणनावाचक (2) आवृत्तीवाचक

(3) पृथक्कत्ववाचक (4) अनिश्चित

34. वाक्यात एकाच जातीचे अनेक शब्द पाठोपाठ येतात, तेव्हा __________ या विरामचिन्हाचा वापर केला जातो.

(1) पूर्ण विराम (.) (2) अर्धविराम (;)

(3) स्वल्प विराम (,) (4) अपूर्ण विराम (:)

35. 'डोंगर कोसळणे' या वाक्प्रचाराचा योग्य अर्थ कोणता ?

(1) आनंद होणे (2) अतिदु:ख होणे

(3) डोंगर खाली येणे (4) सुख:द घटना घडणे

36. 'गर्भ गळीत होणे' या वाक्प्रचाराचा अर्थ लिहा.

(1) भयभीत न होणे (2) गर्भ गळणे

(3) गर्भ पाडणे (4) घाबरून जाणे

37. जो आवडतो सर्वांना तोचि आवडे __________

(1) सर्वांना (2) मानवाला

(3) देवाला (4) महापुरुषाला

38. 'दररोज स्वच्छ कपडे घालावे' या वाक्यातील विशेषण ओळखा.

(1) दररोज (2) स्वच्छ कपडे

(3) स्वच्छ (4) कपडे

39. आधीच उल्हास, त्यात __________ मास. म्हण पूर्ण करा.

(1) श्रावण (2) पौष

(3) वैशाख (4) फाल्गुन

40. 'ताकापुरते रामायण' या म्हणीच्या समानार्थ पुढील म्हण शोधा.

(1) ताकापुरते मडके (2) ताकापुरता काका

(3) कामापुरता मामा (4) ताकापुरती ताई

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

पुढील उतारा वाचून खालील 41 ते 45 प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

भेटावया आले चांगदेव । ते बसले होते व्याघ्रावर

निवृत्ति ज्ञानदेव सोपान मुक्ताबाई । भिंत चालविली तत्काळ हो ।

लहानपणी मला ज्ञानेश्वर आवडायचे ते यामुळे. त्यांनी भिंत चालविली. केवढा चमत्कार आणि या आधीचा त्यांचा चमत्कार म्हणजे – रेड्यामुखी बोलविले वेद ... ज्ञानेश्वरांचे सगळे सामर्थ्य या दोन चमत्कारात आहे असेच मला लहानपणी वाटायचे. आताही ज्ञानेश्वर आवडतात ... पण ते वेगळ्या कारणांमुळे !

तेराव्या शतकात आधी संन्यास घेऊन मग गुरूंच्या आज्ञेनुसार परत संसार करणाऱ्या विठ्ठलपंतांना–रुक्मिणीबाईंना चार मुले झाली – निवृत्ती, ज्ञानदेव, सोपान, मुक्ताबाई. ज्ञानदेवांचा जन्म इ. स. 1275 चा. संन्याशाची मुले म्हणून त्यांची हेटाळणी होऊ लागली. लोकनिंदेला घाबरून त्यांच्या आई वडिलांनी इंद्रायणीत उड्या घेऊन प्राणत्याग केला. ते दुःख चारी भावंडांनी पचविले. पुढे रेड्याच्या वेदपठणामुळे व ज्ञानदेवांच्या 'सर्वाभूती समभाव' या विचारांनी हृदयपरिवर्तन झालेल्या शास्त्री, पंडित व जनसामान्यांनी ज्ञानदेवांचा यथोचित गौरव केला. भारतीय अध्यात्म तत्त्वज्ञान श्रेष्ठ असूनही ते संस्कृत भाषेत बंदिस्त असल्यामुळे सामान्यजनांना ते समजत नाही, उमजत नाही. यासाठी ज्ञानेश्वरांनी इ. स. 1290 मध्ये अठरा अध्यायांच्या भगवद्गीतेच्या भावार्थावर प्रकाश टाकणारी 'भावार्थ दीपिका' लिहिली. तीच आपली ज्ञानेश्वरी. भगवद्गीतेच्या अठरा अध्यायांच्या 700 श्लोकांवर सुमारे 9000 ओव्या लिहिल्या. गहन गूढ विषयसुद्धा, मधुर भाषा, समर्पक दृष्टांत यांच्या आधारे सोपा करून दाखविला. ज्ञानेश्वरीमध्ये काव्य व तत्त्वज्ञान यांचा सुरेख संगम आहे. याची झलक पुढच्या दोन ओव्यांत पहा –

(1) वाचे बरवे कवित्व । कवित्वि बरवे रसिकत्व

रसिकत्वी पर तत्त्व । स्पर्शु जैसा ।।

(2) पुढा स्नेह पाझरे । मागा चालती अक्षरे

शब्द पाठी अवतरे । कृपा आधी ।।

संपूर्ण ज्ञानेश्वरी ही नवरसांची व नवरत्नांची खाणच आहे म्हणा ना !

... आणि त्यातही ज्ञानेश्वरांचे गणेशस्तवन, मराठी भाषेचे महत्त्व हे विशेष महत्त्वाचे व त्या सर्वांहून श्रेष्ठ म्हणजे 'पसायदान' । ज्ञानेश्वरांची ही विश्वप्रार्थना साऱ्या जगात वंदनीय व स्वीकरणीय ठरली. प्रत्येक राष्ट्राचे राष्ट्रगीत असते. प्रत्येक राष्ट्राची स्वतंत्र प्रार्थना असते. ज्ञानेश्वरांचे 'पसायदान' या सर्व राष्ट्रांना जगन्मान्य ठरले आहे म्हणून त्याला 'विश्वप्रार्थने'चा बहुमान मिळाला.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

हा ज्ञानेश्वरी ग्रंथ त्यांनी वयाच्या अवघ्या पंधराव्या वर्षी लिहिला. ज्या वयात सध्याची मुले शालान्त परीक्षेला बसतात ते हे वय. आज मलाच नव्हे तर आपणा सर्वांनाच पटलेय की एवढ्या बालवयात 'ज्ञानेश्वरी' सारखा भव्य दिव्य अनमोल ग्रंथ लिहिणे हाच त्यांचा सर्वात मोठा चमत्कार आहे.

ज्ञानेश्वरीनंतर 'अमृतानुभव' चांगदेव पासष्टी; हरिपाठाचे अभंग असे काही लेखन ज्ञानेश्वरांनी केले. पण 'ज्ञानेश्वरी' इतकी लोकप्रियता व विद्वन्मान्यता दुसऱ्या ग्रंथाला लाभली नाही.

आणि सर्वात कळस म्हणजे एवढे अध्यात्म ज्ञान, भारतीय तत्त्वज्ञान सांगून झाल्यावर आपले जीवित सार्थ झाले असे आंतरिक समाधान प्राप्त करून ज्ञानदेवांनी आळंदीला जिवंत समाधी घेतली.

ज्ञानाचा सागर। सखा माझा ज्ञानेश्वर।। असे जनाबाईप्रमाणे मलाही म्हणावेसे वाटते.

41. ज्ञानाचा सागर । सखा माझा ज्ञानेश्वर ।। असे ___________ यांनी म्हटले आहे.

(1) संत बहिनाबाई
(2) संत कान्होपात्रा
(3) संत जनाबाई
(4) संत मुक्ताबाई

---

42. विठ्ठलपंतांना – रुक्मिणी बाईला ___________ मुले होती.

(1) 3
(2) 5
(3) 4
(4) 7

---

43. ज्ञानेश्वरांनी भगवद्गीतेच्या भावार्थावर प्रकाश टाकणारी ___________ लिहिली.

प्रर्यायी उत्तरे

(1) एकनाथी भागवत
(2) रुक्मिणी स्वयंवर
(3) तुकारामाची गाथा
(4) भावार्थदीपिका

---

44. ___________ संतानी भिंत चालविली.

(1) निवृत्तीनाथ
(2) सोपानदेव
(3) मुक्ताबाई
(4) ज्ञानेश्वर

---

45. संत ज्ञानेश्वरांनी वयाच्या ___________ वर्षी ज्ञानेश्वरी लिहिली.

(1) 16
(2) 15
(3) 18
(4) 20

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

46 ते **50** पुढील उतारा वाचून त्यावरील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

पण फुललेला पळस मला आवडतो तो वेगळ्याच कारणाकरिता. पळस फुलला की गुलाबी रंगाच्या पळसमैना – रोझी पॅस्टर – यांचे थवेच्या थवे युरोप, आशिया, मध्यपूर्व प्रदेश, तुर्कस्थान ह्या भागांतून भारतातील पळसाच्या जंगलात येतात. आभाळात त्यांचे थवे पाहिले की वाटतं, ढग आले आहेत. प्रचंड किलकिलाट करीत ते फुललेल्या पळसावर उतरू लागतात. पळसाच्या फुलांत भरपूर मध असतो. तो ते प्राशन करीत असतात. पळस–मैना पळसात परपरागन आणि परफलन घडविण्याला फार साहाय्य करतात. पक्षिनिरीक्षणाचे पहिले धडे फुललेला पळस देतो. पोपट, पाणपोपट, हळदू , कोतवाल, भृंगराज, साळुंकी, मैना, बुलबुल आणि सूर्यपक्षी असे अनेक प्रकारचे पक्षी मधासाठी येत असतात. सर्वांनाच मध हवा असतोच असं नाही. काही त्या फुलांतील कीटकांसाठी येतात, तो फुलांनी बहरलेला वृक्ष मधमाश्यांच्या गुंजारवानं निनादित होता. तो अनाकर्षक वृक्ष फुलांवरील पक्षी व मधमाश्यांच्या आवाजानं जणू गाऊ गुणगुणू लागतो. ते झाड गाणारं झाड होतं.

आपल्या आयुष्यात कुणी पळसाचं झाड लावलं अन् त्यानं त्या झाडाची फुलं पाहिली असं सहसा घडत नाही. त्याचं कारण पळसाचं झाड फार हळूहळू वाढतं. वर्षानुवर्षं ते वनवणव्यात जगत–मरत असतं. जमिनीत मुळाचा कंद होत असतो. हा कंदच पुढं आनंदकंद होऊन फुलांनी बहरून आनंद देतो. कुणी तो आवडीनं घराच्या बागेत लावत नाही. पण परवा सर एडविन ऑर्नल्डचं 'दि लाइट ऑफ एशिया' हे बुद्धाचं चरित्र वाचताना मध्येच थांबलो. सिद्धार्थची आई मायादेवी आपल्या राजवाड्याच्या उद्यानातील पळसाच्या वृक्षाखाली नित्य बसत असल्याचा उल्लेख आहे. मला पळसाविषयीची गाथा सप्तशतीतील सुंदर गाथा आठवली.

''पोपटाच्या चोचीप्रमाणं लालभडक अशा पळस–पुष्पांनी पृथ्वी शोभायमान झालेली आहे. जणू बुद्धाच्या चरणाशी वंदन करण्यासाठी लोटांगण घालणाऱ्या भिक्षुसंघाप्रमाणं हे दृश्य दिसत आहे.''

पळसाची लाल नारिंगी फुलं पोपटाच्या चोचीसारखी दिसतात. म्हणून पोपटाला किंशुक हे वैकल्पिक नाव आहे. नवेगाव तळ्याकाठच्या जंगलात पिवळ्या फुलांचा पळस पाहिला, तसा पांढऱ्या फुलांचाही. हा पिवळा व पांढरा पळस फुलला की जपानी लोक चेरीची फुलं पाहायला जावेत तसा मी मुद्दाम तो फुलोरा पाहायला जात असे. आपल्याकडे अशी फुलं पाहायला जायची आवड कमी.

आपल्या संस्कृत व प्राकृत वाङ्मयात वसंतोत्सवाची विपुल वर्णनं आहेत. त्यावरून आपल्या प्राचीन जीवनातल्या निसर्गप्रेमाची साक्ष आपणाला मिळते. पण ही निसर्गपूजा जीवनातून नष्ट होऊन ग्रंथात जाऊन बसली आहे. ह्या उलट जपानमध्ये घडलं. त्यांनी निसर्गाचं हे वातावरण जीवनात आणलं आहे.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

नाही तर चेरीत व पळसात काय फरक आहे ? चेरीच्या फुलोऱ्याचे पंधरा-वीस दिवस सोडले तर इतर वेळी या झाडाचं रूप पळसासारखंच अनाकर्षक असतं. चेरीच्या मोहराला जपान्यांनी जागतिक माहात्म्य मिळवून दिलं. चेरीवर शेकडो, लक्षावधी हायकू लिहिण्यात आल्या. चेरीचा मोहर पाहायला जगातील निसर्गप्रेमी जपानला जातात.

46. असे अनेक प्रकारचे पक्षी मधासाठी येत असतात.

(1) साळुंकी, मैना, बुलबुल, इत्यादी

(2) साळुंकी, कावळे, बगळे, इत्यादी

(3) साळुंकी, सूर्यपक्षी, बगळे, इत्यादी

(4) साळुंकी, सूर्यपक्षी, कबुतर, इत्यादी

47. 'पळसा'चे झाड कसे वाढते ?

(1) अति सावकाश (2) वेगाने

(3) हळूहळू (4) अतिवेगाने

48. एडविन ऑर्नल्डचे "दि लाईट ऑफ एशिया" हे पुस्तक कोणत्या महापुरुषाच्या जीवनावर आधारित आहे ?

(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) गौतम बुद्ध

(3) भगवान महावीर (4) महात्मा गांधी

49. जपान्यांनी कोणत्या झाडाला जागतिक माहात्म्य मिळवून दिलं ?

(1) देवदार (2) पिंपळ (3) पळस (4) चेरी

50. 'निसर्गपूजा जीवनातून नष्ट होवून ग्रंथात जाऊन बसली आहे', असे लेखक का म्हणतो ?

(1) लोक धार्मिक झाले म्हणून

(2) लोक निसर्गशत्रू झाले म्हणून

(3) लोक आळशी झाले म्हणून

(4) लोकांनी निसर्गाचं हे वातावरण जीवनात आणले नाही म्हणून

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

51. Fill in the blanks with appropriate prepositions.

L.I.C. stands ____________ Life Insurance Corporation.

(1) With (2) For

(3) Before (4) Against

52. Which one is the correct indirect speech of the following direct one ?

'He said to us, "Are you going away today ?" '

(1) He asked us if we were going away today

(2) He asked us whether we are going away today

(3) He asked us that we were going away that day

(4) He inquired of us whether we were going away that day

53. Choose the correct auxiliary verb from the following to fill in the blank :

I was afraid that if I asked him again he ____________ refuse.

(1) Can (2) May

(3) Might (4) Will

54. If one has to ask for a permission to enter, he/she should say

(1) Can I come in ? (2) Should I come in ?

(3) Would I come in ? (4) May I come in ?

55. Fill in the blank with the correct preposition.

"You must look ____________ and make plans for the future".

(1) On (2) Ahead

(3) Aside (4) Upon

56. Choose the correct exclamatory sentence that is the transformation of the following assertive sentence :

'My greatest ambition is to win the first prize'.

(1) If only I could win the first prize !

(2) How great is it to win the first prize !

(3) What great it is to win the first prize !

(4) O what a greatest ambition to win the first prize !

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

57. Choose the correct article from the following to fill in the blank :
He went to ____________ Church to see the carvings.
(1) No article (2) An
(3) A (4) The

58. Fill in the blank with correct tense.
I will stay here till my father ____________ back.
(1) Got (2) Will get
(3) Get (4) Gets

59. Choose the correct alternative to complete the statement given below :
'As soon as she saw me, ____________'
(1) She was bowing before me (2) She bows before me
(3) She bowed before me (4) She had bowed before me

60. Pick out the incorrect part of the following sentence :
'Nilesh taught me to playing cricket and football.'
(1) Nilesh taught (2) Me
(3) To playing (4) Cricket and football

61. Choose the incorrect alternative from the following :
(1) Above : Below (2) Arrival : Departure
(3) Knowledge : Acknowledge (4) Beautiful : Ugly

62. Pick out the incorrect part of the following sentence :
'It is doubtful weather he received my message'.
(1) It is doubtful (2) Weather
(3) He received (4) My message

63. Which one of the following alternatives is not a 'noun' ?
(1) Answer (2) Writer
(3) River (4) Smarter

64. Which of the following alternatives is not a 'verb' ?
(1) Objective (2) Adjust
(3) Nationalize (4) Exemplify

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

65. Which one of the following alternatives is not a 'part of speech' (kind of word) ?
(1) Noun (2) Verb
(3) Adjective (4) Proverb

66. Select the word nearest to the meaning of <u>confront</u>.
(1) Amaze (2) Tally
(3) Face (4) Verify

67. Fill in the blank with correct word.
An assembly of listeners ____________
(1) Audience (2) Crowd
(3) Viewership (4) Parliament

68. Fill in the blank with correct word.
One who looks at bright side of things ____________
(1) Optimist (2) Pessimist
(3) Brightest (4) Opthalmist

69. Choose the incorrect alternative from the following.
(1) Asses bray (2) Bees hum
(3) Dogs bark (4) Frogs mew

70. Select the word nearest to the meaning of <u>authentic</u>.
(1) Factual (2) Duplicate
(3) Similar (4) Reasonable

71. Select the word nearest to the meaning of <u>mutual</u>.
(1) Separate (2) Agreement
(3) Common (4) Active

72. Fill in the blank with correct word.
I must pay my ____________ to the principal and wish him every success.
(1) Complaints (2) Complements
(3) Compliments (4) Compligents

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

73. Fill in the blank with correct word.
He ______________ the room before his boss came in.
(1) Left (2) Leaved
(3) Lived (4) Lift

74. Choose the correct antonym of enlighten.
(1) Unload (2) Mystify
(3) Strike (4) Emit

75. Choose the correct antonym of reduce.
(1) Obtain (2) Deepen
(3) Cultivate (4) Enhance

76. Choose the correct antonym of loyal.
(1) Unofficial (2) Rebellious
(3) Carefree (4) Careless

77. Pick out the most effective word from the given words to fill in the blank to make the sentence meaningfully complete.
The Soldiers were instructed to ______________ restraint and handle the situation peacefully.
(1) Exercise (2) Control
(3) Prevent (4) Enforce

78. A person who is the property of another and bound to serve him.
(1) Bondsman (2) Slave
(3) Servant (4) Subordinate

79. Choose the correct answer.
I didn't get the part (make affirmative).
(1) I failed to get the part
(2) I was unable to get the part
(3) I haven't got the part
(4) I lost the chance to get the part

80. Choose the correct synonym of the given word 'Eager'.
(1) Clever (2) Enthusiastic
(3) Curious (4) Devoted

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

81. I found a whole new world in Anne Frank's diary. (Change the voice)

(1) A whole new world has been found by me in Anne Frank's diary

(2) A whole new world has been found by him in Anne Frank's diary

(3) A whole new world had been found by me in Anne Frank's diary

(4) A whole new world was found by me in Anne Frank's diary

---

82. I wrote to him <u>about my wish to become an actress</u>. (Form a 'wh' question to get the underlined answer)

(1) How can I write to him ? (2) When can I write to him ?

(3) What did I write to him ? (4) What can I write to him ?

---

83. Choose the correct answer.
Life goes on (Add a question tag).

(1) Life goes on, doesn't it ? (2) Life goes on, didn't it ?

(3) Life goes on, isn't it ? (4) Life goes on, aren't it ?

---

84. Transform the following sentence from assertive to interrogative :
I can never forget your kindness.

(1) Can I never forget your kindness ?

(2) How can I never forget your kindness ?

(3) Won't I forget your kindness ?

(4) Can I ever forget your kindness ?

---

85. They shared their clothes and toys. (Use not only but also)

(1) Not only their clothes but also toys they share

(2) Not only their clothes but also toys they shared

(3) Not only did they share their clothes but also their toys

(4) Not only had they share their clothes but also their toys

---

86. It is a warm, pleasant, familiar sound. (Make complex)

(1) It is a sound which is warm, familiar and pleasant

(2) It was a sound which was warm, familiar and pleasant

(3) It was a sound which has warm, familiar and pleasant touch

(4) It is a sound which is of warm, familiar and pleasant

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

87. Use the correct phrase in the blank.
Student should ____________ clean uniform to school.
(1) To put on (2) Put on
(3) Be put (4) Putting

88. Choose the correct form of a verb from the following to fill in the blank .
She and I ____________ well.
(1) Am (2) Is
(3) Are (4) Was

89. Which is the correct present perfect continuous tense ?
Sachin is a cricket player and ____________ playing cricket since he was 10 years old.
(1) Have been (2) Should have
(3) Has (4) Has been

90. Combine the following sentences using a co-ordinator :
He was poor. He was not greedy.
(1) But (2) And
(3) As (4) Though

Read the following passage and select the correct answers – (From Q. No. **91** to Q. No. **95**)

Primitive man was probably more concerned with fire as a source of warmth and as a means of cooking food than as a source of light. Before he discovered less laborious ways of making fire, he had to preserve it, and whenever he went on a journey he carried a firebrand with him. His discovery that the firebrand from which the torch may very well have developed, could be used for illumination was probably incidental to the primary purpose of preserving a flame.

Lamps, too, probably developed by accident. Early man may have had his first conception of a lamp watching a twig or fibre burning in the molten fat dropped from a roasting carcass. All he had to do was to fashion a vessel to contain fat and float a lighted reed in it. Such lamps, which were made of hollowed stones or sea shells, have persisted in identical form up to quite recent times.

91. Primitive man's most important use of fire was
(1) To provide warmth (2) To cook food
(3) To provide light (4) Both (1) and (2)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

92. The firebrand was used to

(1) Prevent accidents (2) Provide light

(3) Scare animals (4) Save labour

93. By 'Primary' the author means

(1) Primitive (2) Fundamental

(3) Elemental (4) Essential

94. Lamps probably developed through mere

(1) Hazard (2) Fate

(3) Chance (4) Planning

95. Early lamps were made by

(1) Using a reed as a wick in the fat

(2) Letting a reed soak the fat

(3) Putting a fat in a shell and lighting it

(4) Floating a reed in the sea-shell

96-100 Read the following passage and select the correct answers.

It is said that three old men set out on a journey together. One of them was bald, the second was a philosopher and the third one was a barber. At night fall they decided that each one of them should sit for watch turn by turn. The barber was to keep watch first of all, the philosopher after that and the bald man last of all. So the philosopher and the baldman went to sleep and the barber was on watch. For sometime he kept awake but in the end, he felt tired of it and he thought of some diversion as otherwise it was difficult for him to pass time. Then he took out the razor from his box and shaved the head of the philosopher. At the fixed time he woke up the philosopher and himself went to sleep. When the philosopher got up and felt his head all over, he was startled and said in surprise, "It is my turn but this wretched man has awakened bald man."

96. Why did the philosopher get up ?

(1) He realised that his head was being shaved off

(2) It was his turn to keep watch

(3) He was feeling drowsy

(4) He wanted some amusement

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

97. Why did the barber shave off the head of the philosopher ?

(1) He was jealous of him

(2) He wanted the philosopher to keep watch first

(3) He was feeling drowsy

(4) He wanted some amusement

98. Who went to sleep first of all ?

(1) The barber and the bald man

(2) The philosopher and the bald man

(3) The barber and the philosopher

(4) All the three

99. Which of the following is the correct sequence decided upon by the three to keep watch turn by turn ?

(1) Barber, baldman and philosopher

(2) Philosopher, barber and baldman

(3) Baldman, philosopher and barber

(4) Barber, philosopher and baldman

100. Which of the following statement is not true in the context of the passage ?

(1) All the three men decided to keep watch one by one

(2) The barber woke up the bald man

(3) The head of the philosopher was shaved off

(4) The philosopher was startled on feeling his head all over

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

101. खालीलपैकी कोणती व्यक्ती वेदोक्त प्रकरणाशी संबंधित आहे ?

(1) महात्मा गांधी
(2) तिसरे रघोजी भोसले
(3) राजर्षि शाहु
(4) स्वामी दयानंद सरस्वती

Who amongst the following is associated with the Vedokta episode ?

(1) Mahatma Gandhi
(2) Tisare Raghoji Bhosale
(3) Rajashree Shahu
(4) Swami Dayanand Sarswati

102. खालीलपैकी कोणी 'विधवा विवाहोत्तेजक मंडळा' ची स्थापना केली ?

(1) महात्मा ज्योतिबा फुले
(2) महर्षि वि. रा. शिंदे
(3) छत्रपती शाहु महाराज
(4) महर्षि धोंडो केशव कर्वे

Who among the following founded 'Vidhawa Vivahottejak Mandal' ?

(1) Mahatma Jyotiba Phule
(2) Maharshi V. R. Shinde
(3) Chhatrapati Shahu Maharaj
(4) Maharshi Dhondo Keshav Karve

103. शेक्सपिअरचे 'हॅम्लेट' हे नाटक मराठीमध्ये 'विकार विलसित' या नावाने कोणी भाषांतरित केले ?

(1) न्यायमूर्ती रानडे
(2) गोपाळ गणेश आगरकर
(3) गोपाळ हरी देशमुख
(4) ज्योतिबा फुले

Who translated Shakespeare's 'Hamlet' in Marathi by name 'Vikar Vilasit' ?

(1) Justice Ranade
(2) Gopal Ganesh Agarkar
(3) Gopal Hari Deshmukh
(4) Jyotiba Phule

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

104. अस्पृश्यता निर्मूलनासाठी 1944 मध्ये महर्षि कर्वे यांनी ____________ याची स्थापना केली.

(1) समता मंच (2) निष्काम कर्ममठ

(3) दलितमित्र (4) आनंदवन

To eradicate the untouchability in 1944, Maharshi Karve had established ________

(1) Samata Manch (2) Nishkam Karmmath

(3) Dalitmitra (4) Anandvan

---

105. 1896 मध्ये 'अनाथ बालिकाश्रमाची' स्थापना कोणी केली ?

(1) महर्षि कर्वे (2) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

(3) लोकमान्य टिळक (4) महात्मा गांधी

In 1896 ____________ founded 'Anath Balikashram'.

(1) Maharshee Karve (2) Dr. Babasaheb Ambedkar

(3) Lokmanya Tilak (4) Mahatma Gandhi

---

106. 'वाक्यमीमांसा' या ग्रंथाचे कर्ते कोण आहेत ?

(1) गोपाळ गणेश आगरकर (2) बाळशास्त्री जांभेकर

(3) विष्णुशास्त्री पंडित (4) पंडिता रमाबाई

Who is the author of 'Vakyamimansa' ?

(1) Gopal Ganesh Agarkar (2) Balshastri Jambhekar

(3) Vishnushastri Pandit (4) Pandita Ramabai

---

107. "आमचे दोष आम्हास कधी दिसू लागतील" हा निबंध ____________ यांनी लिहिला.

(1) लोकहितवादी (2) हरिपंत गोखले

(3) स. मा. गर्गे (4) गोपाळ गणेश आगरकर

"Amache Dosh Amhas Kadhi Disu Lagtil" this essay was written by ________

(1) Lokhitwadi (2) Haripant Ghokhale

(3) S. M. Garge (4) Gopal Ganesh Agarkar

---

108. अस्पृश्य विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी 'मिस क्लार्क' नावाचे वसतीगृह कोणी सुरु केले ?

(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) महादेव गोविंद रानडे

(3) रामास्वामी पेरियार (4) छत्रपती शाहु

To facilitate the education of untouchable students, a hostel named 'Miss Cleark' Boarding was started by whom ?

(1) Dr. Babasaheb Ambedkar (2) Mahadev Govind Ranade

(3) Ramaswamy Periyar (4) Chhatrapati Shahu

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

109. सन् 1916 मध्ये महिला विद्यापीठाची स्थापना कोणी केली ?

(1) महात्मा ज्योतिबा फुले

(2) छत्रपती शाहु

(3) महर्षि धोंडो केशव कर्वे

(4) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

In 1916, who had established Women University ?

(1) Mahatma Jyotiba Phule

(2) Chhatrapati Shahu

(3) Maharshee Dhondo Keshav Karve

(4) Dr. Babasaheb Ambedkar

---

110. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज ह्यांचे मूळ नांव काय होते ?

(1) डेबुजी झिंगराजी गणोरकर

(2) गोविंद विठ्ठल कुंटे

(3) माणिक बंडोजी ठाकुर

(4) आत्माराम पांडुरंग काळे

What was the original name of Rashtrasant Tukdoji Maharaj ?

(1) Debuji Zingaraji Ganorkar

(2) Govind Vitthal Kunte

(3) Manik Bandoji Thakur

(4) Atmaram Pandurang Kale

---

111. 'सार्वजनिक सत्यधर्म ' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे ?

(1) कर्मवीर भाऊराव पाटील

(2) महर्षि धोंडो केशव कर्वे

(3) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर

(4) महात्मा ज्योतिबा फुले

'Sarvajanik Satyadharma' was authored by ______________

(1) Karmaveer Bhaurao Patil

(2) Maharshee Dhondo Keshav Karve

(3) Dadoba Pandurang Tarkhadkar

(4) Mahatma Jyotiba Phule

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

112. राष्ट्रीय भजनावली व जीवन जागृत भजनावलीचे लेखक कोण आहेत ?
(1) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर
(2) विष्णुशास्त्री पंडित
(3) बाबा पद्मनजी
(4) संत तुकडोजी महाराज

Rashtriya Bhajanawali and Jivan Jagrut Bhajanawali are written by ________
(1) Dadoba Pandurang Tarkhadkar
(2) Vishnushastri Pandit
(3) Baba Padamanji
(4) Saint Tukadoji Maharaj

---

113. ब्राह्मणांचे कसब या पुस्तकाचे लेखक __________ होते.
(1) वि. द. आपटे (2) न्या. म. गो. रानडे
(3) महात्मा फुले (4) कृष्णराव भालेकर

__________ wrote the book 'Brahamananche Kasab'.
(1) V. D. Apate (2) Justice M. G. Ranade
(3) Mahatma Phule (4) Krushnarao Bhalekar

---

114. 'व्हिक्टोरीया मराठा बोर्डिंग' कोणी सुरु केले ?
(1) संत तुकडोजी महाराज (2) महर्षि कर्वे
(3) छत्रपती शाहु (4) राजा राममोहन रॉय

'Victoria Maratha Boarding' was started by
(1) Saint Tukadoji Maharaj (2) Maharshee Karve
(3) Chhatrapati Shahu (4) Raja Rammohan Roy

---

115. 'श्री नारायण धर्म परिपालन' या संस्थेची स्थापना कोणी केली ?
(1) रामास्वामी पेरियार (2) श्री नारायण गुरु
(3) श्री नरेन्द्र महाराज (4) यापैकी कोणीही नाही

'Sree Narayan Dharma Paripalana' (SNDP) was established by __________
(1) Ramaswamy Periyar (2) Shree Narayan Guru
(3) Shree Narendra Maharaj (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

116. 'सत्यार्थ प्रकाश' के पुस्तक __________ यांनी लिहिले.

(1) महर्षि वि.रा. शिंदे

(2) मानवेंन्द्रनाथ रॉय

(3) स्वामी दयानंद सरस्वती

(4) राजा राममोहन रॉय

'Satyartha Prakash' book was written by ______________

(1) Maharshi V. R. Shinde

(2) Manvendranath Roy

(3) Swami Dayanand Saraswati

(4) Raja Rammohan Roy

---

117. 'पॉव्हर्टी आणि अन्‌ब्रिटीश रूल इन इंडिया' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?

(1) ज्योतिबा फुले (2) दादाभाई नौरोजी

(3) गोपाळ गणेश आगरकर (4) रमेशचंद्र दत्त

'Poverty and Un-British rule in India' is authored by ____________

(1) Jyotiba Phule (2) Dadabhai Naoroji

(3) Gopal Ganesh Agarkar (4) Rameshchandra Dutta

---

118. __________ ह्यांना भारताच्या प्रबोधनाचे जनक असे म्हटले जाते.

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) स्वामी विवेकानंद

(3) राजा राममोहन रॉय (4) महात्मा गांधीजी

____________ is regarded as the father of Indian Renaissance.

(1) Swami Dayanand Saraswati (2) Swami Vivekananda

(3) Raja Rammohan Roy (4) Mahatma Gandhiji

---

119. 'ब्रम्हिका समाज' ची स्थापना कोणी केली ?

(1) केशवचंद्र सेन (2) पंडित ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) स्वामी विवेकानंद (4) राजा राममोहन रॉय

'Brahmika Samaj' was established by ______________

(1) Keshavchandra Sen (2) Pandit Ishwarchandra Vidyasagar

(3) Swami Vivekanand (4) Raja Rammohan Roy

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

120. पीपल्स एजुकेशन सोसायटीची स्थापना कोणी केली ?

(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) महात्मा गांधी
(3) ज्योतिबा फुले (4) रामास्वामी पेरियार

Who established 'People's Education Society' ?

(1) Dr. Babasaheb Ambedkar (2) Mahatma Gandhi
(3) Jyotiba Phule (4) Ramaswami Periyar

---

121. भारतातील कोणत्या नदीने त्रिभुज प्रदेश तयार केलेला नाही ?

(1) कावेरी (2) गोदावरी
(3) कृष्णा (4) नर्मदा

Which of the river of India does not form a delta ?

(1) Cauvery (2) Godavari
(3) Krishna (4) Narmada

---

122. भारतात सर्वात जास्त क्षेत्र ____________ च्या जलसिंचन द्वारा सिंचित केला जातो.

(1) तलाव (2) ठिंबक (3) विहीरी (4) कालवे

In India maximum area is irrigated by ____________ irrigation.

(1) Tank (2) Drip (3) Well (4) Canal

---

123. दक्षिणेस महादेव डोंगर व उत्तरेस हरिश्चंद्र-बालाघाट डोंगर यामुळे ____________ नदी खोरे मर्यादित झालेले आहे.

(1) गोदावरी (2) कृष्णा (3) भीमा (4) पूर्णा

____________ river basin lies between Mahadeo ranges in South and Harischandra-Balaghat ranges in North.

(1) Godavari (2) Krishna (3) Bhima (4) Purna

---

124. गोदावरी नदीचा उगम ____________ येथे झाला आहे.

(1) भीमाशंकर (2) त्र्यंबकेश्वर
(3) महाबळेश्वर (4) पैठण

Godavari river originate at ____________.

(1) Bhimashankar (2) Tryambakeshwar
(3) Mahabaleshwar (4) Paithan

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

125. कोणत्या शहराला महाराष्ट्राचा हरितपट्टा म्हणून ओळखले जाते ?

(1) नागपूर (2) औरंगाबाद

(3) नाशिक (4) पुणे

Which city is known as the green belt of Maharashtra ?

(1) Nagpur (2) Aurangabad

(3) Nashik (4) Pune

---

126. महाराष्ट्रात पहिला साखर कारखाना ______ जिल्ह्यात उभारण्यात आला.

(1) कोल्हापूर (2) सांगली

(3) अहमदनगर (4) पुणे

First sugar factory in Maharashtra was established in ______ District.

(1) Kolhapur (2) Sangli

(3) Ahmednagar (4) Pune

---

127. भारतातील ______ हे राज्य सर्वाधिक नागरीकरण झालेले आहे.

(1) महाराष्ट्र (2) उत्तर प्रदेश

(3) तामिळनाडू (4) पश्चिम बंगाल

Most urbanized state in India is ______

(1) Maharashtra (2) Uttar Pradesh

(3) Tamil Nadu (4) West Bengal

---

128. बल्लारपूर येथे ______ साठे सर्वात जास्त आहे.

(1) मॅंगेनीजचे (2) दगडी कोळशाचे

(3) लोह खनिजचे (4) बॉक्साईटचे

At Ballarpur ______ deposits are maximumly found.

(1) Manganese (2) Coal

(3) Iron Ore (4) Bauxite

---

129. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात दशलक्षी शहर नाही ?

(1) उत्तर प्रदेश (2) महाराष्ट्र

(3) छत्तिसगड (4) आंध्रप्रदेश

Which of the following state has no million city ?

(1) Uttar Pradesh (2) Maharashtra

(3) Chattisgarh (4) Andhra Pradesh

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

130. मुबंई-नाशिक हमरस्त्यावर ____________ हा घाट आढळतो.

(1) बोर (2) थळ

(3) कुंभार्ली (4) ताम्हाणी

____________ ghat is found on Mumbai-Nasik highway.

(1) Bor (2) Thal

(3) Kumbharli (4) Tamhani

131. भारतात कोणत्या क्षेत्रातील उद्योगांच्यामुळे मजबूत औद्योगिक पाया तयार होण्यास मदत झाली ?

(1) सहकार (2) खाजगी

(3) सार्वजनिक (4) संयुक्त

Which of the following sector industries helped to build strong industrial base of India ?

(1) Co-operative (2) Private

(3) Public (4) Joint

132. 1991 पासून भारताने कोणत्या प्रकारच्या विदेश व्यापार धोरणाचा स्वीकार केला आहे ?

(1) संरक्षण (2) बंदिस्त

(3) द्विपक्षी (4) मुक्त

Which type of foreign trade policy has been adopted in India since 1991 ?

(1) Protection (2) Closed

(3) Bilateral (4) Free

133. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाचे राष्ट्रीयीकरण केव्हा करण्यात आले ?

(1) 1947 (2) 1955

(3) 1949 (4) 1951

When Reserve Bank of India was nationalised ?

(1) 1947 (2) 1955

(3) 1949 (4) 1951

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

134. मौद्रिक धोरणाची पतनियंत्रणाची साधने कोणती आहेत ?

(1) तुटीचा अर्थभरणा आणि अवमूल्यन

(2) नोटांची छपाई आणि भागांची खरेदी

(3) संख्यात्मक आणि गुणात्मक

(4) सार्वजनिक कर्ज आणि सार्वजनिक खर्च

What are the measures of credit control of Monetary Policy ?

(1) Deficit finance and devaluation

(2) Issue of currency notes and purchase of shares

(3) Quantitative and qualitative

(4) Public debt and public expenditure

---

135. 2011 ची जनगणना भारतातील स्वातंत्र्यानंतरची कितवी जनगणना आहे ?

(1) 7 वी (2) 9 वी (3) 11 वी (4) 5 वी

What is the number of 2011 census in India after independence ?

(1) 7th (2) 9th (3) 11th (4) 5th

---

136. कोणत्या बेकारीच्या प्रकारामध्ये श्रमिकांची सीमांत उत्पादकता शून्य किंवा उणे असते ?

(1) चक्रीय बेकारी (2) प्रच्छन्न बेकारी

(3) खुली बेकारी (4) हंगामी बेकारी

In which type of unemployment the marginal productivity of labour remains zero or negative ?

(1) Cyclical unemployment (2) Disguised unemployment

(3) Open unemployment (4) Seasonal unemployment

---

137. मानवी विकास निर्देशांकात महाराष्ट्राचा क्रमांक कोणता ?

(1) पहिला (2) दुसरा (3) तिसरा (4) चौथा

What is the rank of Maharashtra in Human Development Index ?

(1) First (2) Second (3) Third (4) Fourth

---

138. भारतात नियोजन मंडळाचा अध्यक्ष कोण असतो ?

(1) पंतप्रधान (2) वित्तमंत्री

(3) उद्योगमंत्री (4) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाचे गव्हर्नर

Who remains the President of "Planning Commission" in India ?

(1) Prime Minister (2) Finance Minister

(3) Industry Minister (4) Governor of R. B. I.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

139. 1988-89 ते 1990-91 या काळात भारताच्या विदेशी गंगाजळी मध्ये काय बदल झाला ?

(1) वाढ झाली (2) घट झाली

(3) शून्य झाली (4) ऋण झाली

What was the change in foreign currency stock of India during 1988-89 to 1990-91 ?

(1) Increased (2) Decreased

(3) Became zero (4) Became minus

140. भारताला देशी बाजारात होणाऱ्या चीनच्या वस्तूंच्या मूल्यावपाती विक्रीविरुद्ध कारवाई करणे का अडचणीचे आहे ?

(1) चीन डब्लु. टी. ओ. चा सभासद आहे (2) चोरटी आयात

(3) गुणवत्ता (4) कमी किंमती

Why India is extremely difficult to take action against dumping of Chinese goods ?

(1) China is member of W.T.O. (2) Smuggling

(3) Quality (4) Lower prices

141. भारताच्या पहिल्या आंतरखंडीय प्रक्षेपणास्त्राचे नाव काय ठेवण्यात आले आहे ?

(1) नाग (2) अग्नी (3) सूर्य (4) अस्त्र

What is the code name of the first Indian inter-continental ballistic missile ?

(1) Nag (2) Agni (3) Surya (4) Astra

142. 2006 मध्ये युनायटेड वेस्टर्न बँक कोणत्या बँकेत विलीन झाली ?

(1) आय सी आय सी आय बँक (2) ॲक्सीस बँक

(3) आय डी बी आय बँक (4) डी सी बी बँक

In which Bank United Western Bank was merged in 2006 ?

(1) ICICI Bank (2) AXIS Bank

(3) IDBI Bank (4) DCB Bank

143. विधानसभा हे सभागृह __________ राज्यांमध्ये असते.

(1) काही (2) सर्व

(3) प्रमुख (4) कमी

Legislative Assembly is in __________ states.

(1) Some (2) All

(3) Main (4) Few

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

144. ग्रामीण भागांतील कारभार पाहणाऱ्या स्थानिक शासन संस्थांना एकत्रितपणे ________ असे म्हणतात.

(1) ग्रामपंचायत (2) ग्रामसभा

(3) पंचायतीराज (4) पंचायत समिती

Local governments in rural area are unitedly known as ________

(1) Grampanchayat (2) Gram Sabha

(3) Panchayat Raj (4) Panchayat Samiti

---

145. मुंबई उच्च न्यायालयाची खंडपीठे कोठे आहेत ?

(1) औरंगाबाद - नागपूर (2) औरंगाबाद - नाशिक

(3) नागपूर - अमरावती (4) नागपूर - नाशिक

Where are the benches of Mumbai high court ?

(1) Aurangabad – Nagpur (2) Aurangabad – Nashik

(3) Nagpur – Amravati (4) Nagpur – Nashik

---

146. एक दिवसीय क्रिकेट सामन्यात 10,000 पेक्षा (दहा हजार) अधिक रन काढणारे तिसरे भारतीय फलंदाज कोण ?

(1) सचिन तेंडूलकर (2) राहूल द्रवीड

(3) वीरेंद्र सहवाग (4) सौरभ गांगुली

Who is the third Indian Batsman to obtain more than 10,000 (Ten thousand) runs in one day cricket ?

(1) Sachin Tendulkar (2) Rahul Dravid

(3) Virendra Sehwag (4) Sourabh Ganguli

---

147. राज्यघटनेतील कोणत्या कलमानुसार राज्य सरकारला ग्रामपंचायत स्थापन करण्याचा अधिकार प्राप्त झाला आहे ?

(1) कलम - 40 (2) कलम - 52

(3) कलम - 60 (4) कलम - 41

Which article of the Indian Constitution empowers State Government to establish Gram Panchayat ?

(1) Article – 40 (2) Article – 52

(3) Article – 60 (4) Article – 41

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

148. राज्यविधीमंडळाच्या एका अधिवेशनातील शेवटची बैठक आणि पुढील अधिवेशनाकरिता ठरविलेल्या पहिल्या बैठकीची तारीख यांमध्ये जास्त अंतर मात्र पडू नये.

(1) सहामहिन्यापेक्षा (2) 1 वर्षापेक्षा

(3) तीन महिन्यापेक्षा (4) 1 महिन्यापेक्षा

There should not be the time limit of more than _______ between the last meeting of the session of State Legislative Assembly and the first meeting of the next session of the State Legislative Assembly.

(1) Six months (2) 1 Year

(3) Three months (4) One month

149. राज्यलोकसेवा आयोगाच्या अध्यक्षाची निवड __________ करतो.

(1) राष्ट्रपती (2) प्रधानमंत्री

(3) मुख्यमंत्री (4) राज्यपाल

The Chairman of the State Public Service Commission is appointed by ________

(1) President of India (2) Prime Minister

(3) Chief Minister (4) Governor

150. जिल्हा परिषदेच्या समित्यांपैकी __________ समिती सर्वात महत्त्वाची असते.

(1) वित्त समिती

(2) स्थायी समिती

(3) महिला व बालकल्याण समिती

(4) समाज कल्याण समिती

__________ is the most important Committee in Zilla Parishad.

(1) Finance Committee

(2) Standing Committee

(3) Women and Child Welfare Committee

(4) Social Welfare Committee

151. 'सार्क' संघटनेत एकूण किती देश आहेत ?

(1) पाच (2) सहा

(3) सात (4) आठ

How many countries are the member states of 'SAARC' ?

(1) 5 (2) 6

(3) 7 (4) 8

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

152. ग्रामसभेच्या वर्षातून ________ सभा होतात.

(1) दोन (2) तीन

(3) चार (4) सहा

________ meetings of Gramsabha take place in a year.

(1) Two (2) Three

(3) Four (4) Six

153. महाराष्ट्र जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम, 1961 च्या कोणत्या कलमानुसार पंचायत समितीची स्थापना करण्यात येते ?

(1) कलम - 55 (2) कलम - 52

(3) कलम - 56 (4) कलम - 51

According to which article of Maharashtra Zilla Parishad and Panchayat Samiti Act, 1961 Panchayat Samiti is established ?

(1) Article – 55 (2) Article – 52

(3) Article – 56 (4) Article – 51

154. भारताच्या कोणत्या पंतप्रधानाने भारत - पाकिस्तान मैत्रीसाठी अमृतसर ते लाहोर बससेवा सुरु केली होती ?

(1) श्रीमती इंदिरा गांधी (2) श्री. डॉ. मनमोहन सिंग

(3) श्री. राजीव गांधी (4) श्री. अटलबिहारी बाजपेयी

Which Indian Prime Minister started the bus facility from Amrutsar to Lahor for the friendship of India-Pakisthan ?

(1) Smt. Indira Gandhi (2) Shri. Dr. Manmohan Singh

(3) Shri. Rajiv Gandhi (4) Shri. Atal Bihari Vajpeyee

155. विधानसभेवर अँग्लोइंडियन वर्गाच्या प्रतिनिधींना नामनिर्देशित करण्याचा अधिकार ________ यांना आहे.

(1) राष्ट्रपती (2) सभापती

(3) राज्यपाल (4) मुख्यमंत्री

Anglo-Indian representatives in Legislative Assembly are nominated by ________

(1) President (2) Speaker

(3) Governor (4) Chief Minister

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

156. भारताने ________ करारावर सही करण्यास नकार दिला.

(1) सी.टी.बी.टी (2) अणु सहकार्य

(3) संपूर्ण नि:शस्त्रीकरण (4) सर्वानुमते नि:शस्त्रीकरण

India refused to sign ______ treaty.

(1) C.T.B.T. (2) Nuclear co-operation

(3) Total disarmament (4) Unanimous Disarmament

---

157. 'काश्मीर प्रश्न' हा ________ कराराच्या आधारे सोडवावा असे भारताला वाटते.

(1) नेहरु-नुर (2) ताश्कंद

(3) नेहरु-अयुब (4) सिमला

India wishes to solve 'Kashmir problem' by ________ treaty.

(1) Nehru-Nur (2) Tashkand

(3) Nehru-Ayub (4) Simla

---

158. अलिप्त राष्ट्र चळवळीची स्थापना कोणी केली ?

(1) पं. नेहरु-नासेर-होस्नी मुबारक

(2) पं. नेहरु-नासेर-मार्शल टिटो

(3) नासरे-मार्शल टिटो-भुट्टो

(4) मार्शल टिटो-फिडेल कॅस्ट्रो-पं. नेहरु

Who established 'Non Alienment Movement' ?

(1) Pandit Nehru – Naser – Hosni Mubarak

(2) Pandit Nehru – Naser – Marshal Tito

(3) Naser – Marshal Tito – Bhutto

(4) Marshal Tito – Fidel Castro – Pandit Nehru

---

159. 'ताश्कंद करार' घडविण्यासाठी कोणी मध्यस्थी केली ?

(1) कोसिजिन (2) ब्रेंझनेव्ह

(3) मिखाईल गोर्बाचेव्ह (4) बोरीस येल्स्तीन

Who mediated 'Tashkand Agreement' ?

(1) Kosigin (2) Brenznev

(3) Mikhael Gorbachev (4) Boris Yelstin

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

160. चीनच्या साम्यवादी सरकारला मान्यतादेणारा ________ हा पहिला गैर साम्यवादी देश होता.

(1) पाकिस्तान (2) भारत
(3) अमेरिका (4) श्रीलंका

________ was the first non-communist country to give recognition to the communist government of China.

(1) Pakistan (2) India
(3) America (4) Sri Lanka

---

161. 2008 मध्ये ऑस्ट्रेलीयात प्रथमच तिरंगी मालिका जिंकणारा ________ देशाचा क्रिकेट संघ होय.

(1) ऑस्ट्रेलिया (2) भारत
(3) श्रीलंका (4) न्युझिलंड

In the year 2008, in Australia, the ________ cricket team was winner of tri-series for the first time.

(1) Australia (2) India
(3) Shri Lanka (4) New Zealand

---

162. भारताच्या ________ या शेजारी राष्ट्राला समुद्र किनारा नसल्यामुळे बहुतेक विदेशी व्यापार भारतीय प्रदेशातून चालतो.

(1) श्रीलंका (2) भूतान
(3) नेपाळ (4) चीन

Foreign trade of ____________ takes place through Indian territory because it has no coastal area of its own.

(1) Sri Lanka (2) Bhutan
(3) Nepal (4) China

---

163. मुख्यमंत्री होण्यासाठी वयाची किती वर्ष पूर्ण झाली पाहिजेत ?

(1) 25 वर्ष (2) 30 वर्ष
(3) 28 वर्ष (4) 35 वर्ष

How many years of age should be completed to become a Chief Minister ?

(1) 25 Years (2) 30 Years
(3) 28 Years (4) 35 Years

---

164. भारत–बांगलादेशामध्ये कोणत्या नदीच्या पाणी वाटपाबाबत मतभेद आहेत ?

(1) यमुना (2) सतलज
(3) गंगा (4) कोसी

Which river's water is the matter of dispute between India and Bangladesh ?

(1) Yamuna (2) Satlaj
(3) Ganga (4) Kosi

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

165. पंचायतराज व्यवस्थेत 50% आरक्षणाचा कायदा कोणासाठी केला ?

(1) अनुसूचित जाती (2) अनुसूचित जमाती

(3) महिला (4) इतर मागास

For whom 50% reservation law has been passed in Panchayat Raj ?

(1) Scheduled Caste (2) Scheduled Tribes

(3) Women (4) Other Backward

---

166. कोणत्या कलमानुसार न्यायाधीशांचे वेतन व भत्ते ठरविण्याचा अधिकार संसदेला आहे ?

(1) कलम नं. 221 (1) (2) कलम नं. 223 (2)

(3) कलम नं. 224 (3) (4) कलम नं. 225 (4)

Which article given rights to Parliament to decide the payment and allowance of Judges ?

(1) Article No. 221 (1) (2) Article No. 223 (2)

(3) Article No. 224 (3) (4) Article No. 225 (4)

---

167. नवीन अर्थसंकल्पात ग्रामपंचायतीच्या सदस्यांना प्रतिमहिना बैठक भत्ता किती मिळतो ?

(1) 10 रुपये (2) 15 रुपये

(3) 20 रुपये (4) 25 रुपये

How much monthly meeting allowance do the members of the Village Council get as per new budget ?

(1) 10 Rupees (2) 15 Rupees

(3) 20 Rupees (4) 25 Rupees

---

168. पंचायतराजचा पायाभूत घटक कोणता ?

(1) ग्रामसभा (2) ग्रामपंचायत

(3) पंचायतसमिती (4) पंचपद्धती

Which is the fundamental element of Panchayat Raj ?

(1) Gram Sabha (2) Gram Panchayat

(3) Panchayat Samiti (4) Panch System

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

169. सन् 2007 चा 'दादासाहेब फाळके पुरस्कार' कोणाला देण्यात आला आहे ?

(1) मन्ना डे (2) शोभा डे

(3) भूपेन हजारिका (4) श्रीमती लता मंगेशकर

To whom 'Dadasaheb Phalke Award' of 2007 was given ?

(1) Manna Day (2) Shobha Day

(3) Bhupen Hajarika (4) Smt. Lata Mangeshkar

---

170. आय.सी.सी. चॅम्पियन्स करंडक क्रिकेट स्पर्धा 2009 चा विजेता ________ हा देश आहे.

(1) भारत (2) ऑस्ट्रेलिया

(3) वेस्टइंडिज (4) न्युझिलंड

________ the winner of I.C.C. Champion Trophy 2009.

(1) India (2) Australia

(3) West-Indies (4) New Zealand

---

171. दुबई येथे झालेल्या विश्वकरंडक तिरंदाजी स्पर्धेत कोणी सुवर्णपदक मिळविले ?

(1) लिंबाराम (2) डोला बॅनर्जी

(3) अनुराधा पाटील (4) जसपाल राणा

Who owned Gold Medal in World Archery Competition held at Dubai ?

(1) Limbaram (2) Dola Banerjee

(3) Anuradha Patil (4) Jaspal Rana

---

172. भारतीय जनता पार्टीचे निलंबित नेते जसवंत सिंग यांच्या वादग्रस्त ग्रंथाचे नाव ________ होते.

(1) जिना : इंडिया-पाकिस्तान अँड पार्टिशन

(2) स्पीड-पोस्ट

(3) जिना अॅन्ड इंडिया

(4) कॉल ऑफ ऑनर

The name of Mr. Jaswant Singh's controversial book is ________

(1) Jinnah : India-Pakistan and Partition

(2) Speed-post

(3) Jinnah and India

(4) Call of Honour

---

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

173. जिल्हा परिषद क्षेत्रात गोळा झालेला महसूल किती टक्के जिल्हा परिषदेला मिळतो ?

(1) 60% (2) 70%

(3) 80% (4) 90%

What percent does Zilla Parishad get out of its total revenue collection ?

(1) 60% (2) 70%

(3) 80% (4) 90%

174. कोणत्या वयोगटातील मुला-मुलींच्या शिक्षणाची घटनात्मक जबाबदारी भारत सरकारने स्वीकारलेली आहे ?

(1) 8 ते 16 वर्षे (2) 7 ते 14 वर्षे

(3) 10 ते 16 वर्षे (4) 6 ते 12 वर्षे

Of which age-group of the children the Government of India has accepted the constitutional responsibility of primary education ?

(1) 8 to 16 (2) 7 to 14

(3) 10 to 16 (4) 6 to 12

175. जागतिक तापमान वाढीचे खालीलपैकी एक प्रमुख कारण

(1) सी.एफ.सी. वायु (2) सूर्य किरणांची तीव्रता

(3) कमी पर्जन्य (4) जंगल वणवा

Which of the following is the major reason of Global warming ?

(1) C.F.C. gases (2) Intensity of sun rays

(3) Less rainfall (4) Forest fire

176. फ्रेंच वैज्ञानिक बर्टिलॉन याने सुरु केलेल्या अँथ्रोपोमेट्रीक्स वरून खालीलपैकी काय स्वीकारले आहे ?

(1) व्हॉईस प्रींट (2) ओळख परेड

(3) पोर्टेट पार्ले (4) फोटो फिट

Which of the following is adopted from anthropometrics initiated by Bertillon, a French scientist ?

(1) Voice print (2) Identification parade

(3) Portrait parley (4) Photo fit

177. बनावट नोटा शोधण्यासाठी बँकेत कोणत्या लँम्पचा वापर करतात ?

(1) अल्ट्राव्हायोलेट (2) इन्फ्रा रेड रे

(3) एक्स रे (4) गॅमा रे

For examining bank notes for detecting counterfeiting which lamp is used ?

(1) Ultraviolet (2) Infra red ray

(3) X ray (4) Gamma ray

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

178. अल्ट्राव्हायोलेट किरणांचा वापर खालीलपैकी कोणत्या बाबींचा शोध घेण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर होतो ?

(1) कागदांमधील फरक

(2) शाई, तिकिटा, स्टँपस् यांच्यामधील फरक

(3) बनावट चलनी नोटा व नाणी

(4) वरीलपैकी सर्व

Ultraviolet rays are extensively used for the detection of

(1) Differences in papers

(2) Variations in inks, stamps, tickets etc.

(3) Counterfeit currency notes and coins

(4) All of above

---

179. एफ. एस. एल. व सी. ए. कडे जप्त मुद्देमाल पाठविताना तो सर्व मुद्देमाल सीलींग व्हॅक्स ने सील करून त्यावर कोणते ठसे उमटवावेत ?

(1) नाणे (2) बटण

(3) चावी (4) कार्यालयीन शिक्का

While sending attached legal material to F.S.L. and C.A., all exhibits should be properly sealed with sealing wax and impressed with

(1) coin (2) button

(3) keys (4) official seal

---

180. खालीलपैकी कुठल्या तंत्राचा वापर वेग निश्चित करणाऱ्या संयंत्रात करण्यात येतो ?

(1) रेडीओ डिटेक्शन अँड रेंजिंग

(2) इलेक्ट्रॉन रेडीओग्राफी

(3) न्युट्रॉन रेडीओग्राफी

(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following technique is used in speed detection devices ?

(1) Radio detection and ranging

(2) Electron radiography

(3) Neutron radiography

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

181. अग्नी शस्त्राचा कोणता भाग तपासल्याने अग्नी शस्त्र केव्हा वापरले गेले हे निश्चित सांगता येईल ?

(1) टिगर गार्ड (2) मझल
(3) बट आणि बॉडी (4) बॅरल आणि फाऊलींग (कण)

By examining which part of fire arm, it is possible to say, when exactly the fire arm was used ?

(1) Tiger guard (2) Muzzle
(3) Butt and Body (4) Barrel and Foulings

182. खालीलपैकी कुठल्या शक्तीमुळे श्वान हे पोलिसांच्या कामात उपयुक्त ठरतात ?

(1) घ्राण शक्ती (2) सौन्दर्य
(3) चपळाई (4) दृष्टी

Which of the following power of dogs have made them useful in police work ?

(1) Olfactory power (2) Beauty
(3) Agility (4) Vision

183. मोटार वाहन कायदा, 1988 मधील कोणत्या कलमाच्या तरतुदी आधारे पोलिसाना दारूच्या अमलाखाली गाडी चालवित असल्याचा संशय आल्यास चालकाच्या श्वासाची तपासणी (ब्रीथ टेस्ट) घेण्याचा अधिकार आहे ?

(1) 85 (2) 185
(3) 129 (4) 203

Which Section of Motor Vehicle Act, 1988 empowers the police to require a person to provide specimen of his breath (Breath test) when there is a suspicion of drunken driving ?

(1) 85 (2) 185
(3) 129 (4) 203

184. सपाट पृष्टभागावरील पायाच्या ठश्याची नोन्द घेता येईल.

(1) काचेच्या शीटवर ट्रेस करून
(2) छाया चित्रणाने
(3) फोटोफिल्म अथवा फोटोप्रिन्टींग पेपरवर
(4) वरील सर्व पद्धतीद्वारा घेता येते

Foot print on plain surface can be lifted by

(1) Tracing on a glass sheet
(2) Photography
(3) Photofilm or photoprinting paper
(4) By all above means

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

185. खालीलपैकी कोणी प्रिंसिपल ऑफ एक्सचेंजचा सिद्धांत मांडला ?

(1) लोकार्ड (2) बर्टिलॉन

(3) रॉंटजेन (4) वरीलपैकी कोणीही नाही

The principle of exchange was put forward by

(1) Locard (2) Bertillon

(3) Rontgen (4) None of above

186. जीवंत बॉम्ब शोधण्यासाठी जास्त परिणामकारक साधन खालीलपैकी कोणते आहे ?

(1) विशेष प्रशिक्षित श्वान

(2) वेपर ॲनालीसीस (वाफेचे पृथ:करण)

(3) व्यक्तीकडून तपासणी

(4) वरीलपैकी कोणतीही उपयुक्त नाही

To search for the live bomb which is the most effective among the following ?

(1) Specially trained dog

(2) Based upon vapour analysis

(3) The human search

(4) None above is effective

187. खालीलपैकी कोणत्या माध्यमाच्या मदतीने गुन्हेगारा संबंधीचा सर्व अभिलेख लांब अंतरावर पाठविता येतो ?

(1) दूरदर्शन (2) मिनीएचर फोटोग्राफी

(3) बिनतारी संदेश (4) इंटरनेट

Which of the following medium is helpful in sending all criminal records over the long distances ?

(1) Television (2) Miniature photography

(3) Wireless (4) Internet

188. 'शांतता परिसर' घोषित भागात दिवसा लाऊडस्पीकरचा आवाज ________ डेसीबल पावेतो नियंत्रित असला पाहिजे.

(1) 65 (2) 55

(3) 50 (4) 45

Sound level of loudspeaker during day time in notified 'silent zone' is restricted upto ____________ decible.

(1) 65 (2) 55

(3) 50 (4) 45

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

189. आकाशातून जाणाऱ्या ध्वनी लहरीचा वेग एका सेकंदाला ________ असा आहे.

(1) 2,86,000 मैल/सेकंद (2) 1,86,000 मैल/सेकंद

(3) 3,86,000 मैल/सेकंद (4) 4,86,000 मैल/सेकंद

Sound waves in a space travels at a speed of ____________ miles per second.

(1) 2,86,000 miles/sec. (2) 1,86,000 miles/sec.

(3) 3,86,000 miles/sec. (4) 4,86,000 miles/sec.

---

190. अदृश्य अंगुलीमुद्रा पाहण्यासाठी खालीलपैकी कुठल्या तंत्राचा वापर करतात ?

(1) आयोडीन फ्युमिंग (2) अल्ट्राव्हायोलेट किरणे

(3) थर्मल इमेजर (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following technique is used for visualising latent finger prints ?

(1) Iodine fuming (2) Ultraviolet rays

(3) Thermal imager (4) None of the above

---

191. स्फोटक संयंत्रणेत (एक्सप्लोझीव्ह सीस्टीम) डीटोनेटरचा उपयोग __________ होतो.

(1) हानी कमी करण्यासाठी

(2) हानी वाढविण्यासाठी

(3) मुख्य स्फोटकाचा स्फोट घडवून आणण्यासाठी

(4) प्रदूषण कमी करण्यासाठी

In explosive system detonator is used to ____________

(1) Decrease damage

(2) Increase damage

(3) Explode main change

(4) Reduce pollution

---

192. आरडीएक्स या स्फोटकाचे रासायनिक नांव कोणते ?

(1) असेटिक ॲसीड (2) एच एम एक्स

(3) गन पावडर (4) सायक्लोनाइट

What is the chemical name of RDX ?

(1) Acetic acid (2) HMX

(3) Gun powder (4) Cyclonite

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

193. जिलेटीन/जिलीगनाइट एक __________ आहे.

(1) औषधी मलम (2) गोंद

(3) स्फोटक (4) खाद्यपदार्थ

Gelatine/Gelignite is __________

(1) A medicinal ointment (2) An adhesive

(3) An explosive (4) An edible food

---

194. फटाक्यामध्ये खालीलपैकी कोणता स्फोटक पदार्थ वापरतात ?

(1) पोटॅशिअम नायट्रेट (2) लेड अझाईड

(3) नायट्रोसेलुलोज (4) जिलेटीन

Which of the following explosive substance is used in fire crackers ?

(1) Potassium nitrate (2) Lead Azide

(3) Nitrocellulose (4) Gelatine

---

195. खालीलपैकी कोणता पदार्थ हा उच्च स्फोटक पदार्थ आहे ?

(1) आर. डी. एक्स. (2) अमोनिअम नायट्रेट

(3) पोटॅशिअम क्लोरेट (4) अरसेनिक सल्फाईड

Which of the following is a high explosive ?

(1) RDX (2) Ammonium nitrate

(3) Potassium chlorate (4) Arsenic sulphide

---

196. पुरलेले मृतदेह उकरून शवविच्छेदन करण्यामागचे उद्देश कोणता आहे ?

(1) मृत व्यक्तीची ओळख पटविण्यासाठी किंवा मृत्यूचे कारण ठरविण्यासाठी

(2) मृत व्यक्तीच्या शरीराला अग्नी देण्यासाठी

(3) उकरून काढलेले शरीर लोकांना दाखविण्यासाठी

(4) वर दिलेले सगळे उद्देश बरोबर आहेत

What are the objects of performing postmortem examination after doing exhumation ?

(1) For knowing identity or cause of death

(2) For cremation of the dead person

(3) To show exhumed body to the public

(4) All of the above

---

197. धारदार शस्त्राने, आत्महत्येचा प्रयत्न केलेल्या व्यक्तीच्या शरीरावर, जखमा दिसून येणारा भाग म्हणजे

(1) पाय (2) पाठ (3) डोके (4) मनगट

In attempted suicide by sharp edged weapon, injuries are commonly seen over

(1) Legs (2) Back (3) Head (4) Wrist

---

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

198. पाण्यात बुडून मृत्यु झाल्याचे बाह्य दर्शनी सर्वात वैशिष्ट्यपूर्ण लक्षण म्हणजे

(1) त्वचेवरील केस हे सरळ व ताठ उभे राहणे (क्युटीस अंसेरीना)

(2) हात व पायावरील चामडी ही वळ्या पडून जमा झाल्यासारखी व पांढरट दिसणे

(3) सूक्ष्म पांढरा फेस भरपूर प्रमाणात नाका तोंडातून बाहेर येणे

(4) पोट फुगीर होणे

The most characteristic external sign of antemortem drowning is

(1) Cutis anserina

(2) Washer women's hand and feet

(3) Copious fine white froth oozing out from mouth and nasal opening

(4) Distended abdomen

---

199. गोळीबारानंतर मृत्युमुखी पडलेल्या व्यक्तींच्या प्रकरणी तपासी अधिकाऱ्याने शवचिकित्सक डॉक्टरांना शवविच्छेदन सुरु करण्याआधी खालील तपासणी करण्यास विनंती करावी

(1) मृत शरीराची क्ष-किरण (रेडीओग्राफी) तपासणी

(2) शवाचे दात व जबडा वैद्यकीय तपासणीसाठी काढण्याची विनंती

(3) मृतकाच्या शरीरावरील किडे व मुंग्या अस्तित्वात असल्यास त्यांची तपासणी

(4) शवाला विशिष्ट प्रकारचा वास आहे काय याची तपासणी

In case of Firearm injuries, before autopsy is started, the investigating police officer should request the autopsy surgeon for

(1) X-ray examination of the dead body

(2) To remove the Jaw along with teeth of dead person for medical examination

(3) Examination of any maggots or ants present over the dead body

(4) Examination for any typical smell or odour of dead body

---

200. केरोसिन सारखा वास हा कुठल्या विषबाधे मध्ये आढळून येतो ?

(1) कीटकनाशके (2) आम्ल (ॲसिड)

(3) दारू (4) फिनॉल

Kerosene like odour is found in poisoning due to

(1) Insecticides (2) Acids

(3) Alcohol (4) Phenol

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

सूचना – (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत: बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग – 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती

(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय

(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्र. क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्रीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial